

Vlaams
Parlement

vergadering **C155**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 10 maart 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de situatie van de bijzondere veldwachters – 1299 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het onderzoek naar de aanwezigheid van glyfosaat in het lichaam van jongeren – 1445 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over onderzoek naar de aanwezigheid van de chemische verbindingen pfas in grondwater, bodem en waterbodem – 1483 (2019-2020)	7
VRAAG OM UITLEG van Wim Verheyden aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het wegwerken van de verschillende tarieven voor drinkwater – 1659 (2019-2020)	10
VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de impact op Brussels Airport van de rechterlijke uitspraak over de uitbreiding van de luchthaven London Heathrow – 1725 (2019-2020)	13
VRAAG OM UITLEG van Carina Van Cauter aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het project 'Saving Space' van de provincie West-Vlaanderen – 1559 (2019-2020)	15

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de situatie van de bijzondere veldwachters – 1299 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp-a): Minister, we zullen beginnen met de vergeten groep van de bijzondere veldwachters. Dat onderwerp interesseert mij reeds een aantal jaren, ook vanuit andere bevoegdheden. Zij leveren soms nuttig werk in verband met kleine veiligheidsproblematieken, onder andere in natuurgebieden, bossen en ook rond vijvers.

Ik merk al een aantal jaren dat er bijna geen bijzondere veldwachters worden aangeworven, hoewel er nog steeds opleidingen worden georganiseerd door de diverse politiescholen. Die opleidingen zijn trouwens niet zo simpel, noch kort. Ze duren minimum één jaar.

Minister, u beheert ook de portefeuille Justitie. U weet ondertussen wat ik daarover denk, als Vlaamse bevoegdheid. Maar het verbaast mij wel dat er in het Vlaamse regeerakkoord met geen woord wordt gerept over die functie van de bijzondere veldwachters.

Minister, hoe staat u ten opzichte van die functie? Ik heb mijn stelling daarover al een aantal keren heel duidelijk naar voren gebracht: ofwel wordt dat statuut ernstig genomen ofwel schaffen we het af. Maar het heeft geen zin om mensen een opleiding te laten volgen en ijdele hoop te geven dat ze aan het werk kunnen, ook al is het voor sommigen maar in een nevenfunctie, als het in de praktijk niet kan, aangezien er geen aanwervingen gebeuren. Minister, hoe staat u daartegenover?

Indien u zegt dat het inderdaad beter is om in die omstandigheden dat statuut af te schaffen, is het antwoord heel duidelijk en kort. Maar indien u dat niet zegt, wat bent u dan van plan om met die functie te doen? Bent u eventueel van plan, zoals in sommige provincies gebeurt, ondersteuning te geven aan mensen die die opleiding willen volgen? Dat gebeurt aan de politiescholen en behoort tot de bevoegdheid van de provincies.

Hebt u cijfers over hoeveel mensen effectief de functie hebben uitgeoefend en hoeveel mensen de opleiding hebben gevolgd, bijvoorbeeld tijdens de laatste vijf jaar?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Vandenhove, wellicht weet u al dat de bevoegdheid om het statuut en de aanstelling van bijzondere veldwachters te regelen bij de federale overheid berust. Ik verwijs naar de artikelen 61 en 64 van het Veldwetboek. Zij zijn bekleed met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie.

De bijzondere veldwachters krijgen een beperkte rol in de Vlaamse regelgeving, in het bijzonder wat de regeling van de jacht betreft. Er zijn een aantal verwijzingen in artikelen, zoals artikel 22 van het Jachtdecreet en artikel 45 van het Jachtvoorwaardenbesluit.

De vaststellingen die door bijzondere veldwachters worden gedaan, kunnen ook leiden tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete door de gewestelijke beboetingsentiteit van de afdeling Handhaving van het Departement Omgeving. In 2019 ontving die entiteit 75 vaststellingen van een bijzondere veldwachter. De

vastgestelde schendingen handelden over de toegankelijkheidsreglementering en over de visserijwetgeving, in het bijzonder in het domein in West-Vlaanderen.

Maar, zoals ik daarnet heb toegelicht, is het vooral de federale overheid die bevoegd is voor het aanstellen en het statuut van de bijzondere veldwachter. Het is ook de federale overheid die hiervoor financiële middelen ter beschikking moet stellen.

De provinciegouverneurs stellen de bijzondere veldwachters aan. Zij kunnen u meedelen hoeveel er per provincie werden aangesteld en hoe de financiering per provincie verloopt.

In overeenstemming met het Vlaamse regeerakkoord en de beleidsnota Omgeving wil ik wel onderzoeken hoe de werking van de bijzondere veldwachter op het terrein kan worden geoptimaliseerd in functie van de actuele noden en evoluties op het terrein.

Dit onderzoek omvat ook een verduidelijking over de bevoegdheden van de bijzondere veldwachter op basis van de Vlaamse regelgeving. Een bijzondere veldwachter heeft vandaag met name twee rollen, namelijk die van faunabeheerder in het kader van de bestrijding van bepaalde wildsoorten, en de rol van handhaver die instaat voor de bewaking van het jachtgebied van zijn aansteller-jachtheer.

Er kan niet ontkend worden dat dit geregeld problemen oplevert. Gelet op de federale bevoegdheden ter zake is een overleg met dat beleidsniveau nodig om een optimalisatie te kunnen realiseren. We gaan dat nu de komende maanden moeten doen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Bedankt, minister. Ik ben blij dat u wilt bekijken in welke mate daar, zeker wat betreft natuur en alles wat visserij betreft, nuttig werk kan worden geleverd.

Ik maak nu een beetje gebruik van iets waar u ook heel veel gebruik van maakt, namelijk proberen om via de post Justitie binnen te dringen in bepaalde federale bevoegdheden. Als u dat mag, mag ik dat als vraagsteller uiteraard ook. Maar goed, ik vind dat we elkaar als Limburgers mogen plagen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik had graag een straffe uitspraak van u gehoord over dat statuut van bijzondere veldwachter. Op het terrein is het niet zo evident. Ik herinner mij uit mijn vorig leven vergaderingen met politie, met de natuurinspectie, met bijzondere veldwachters, om de taakverdeling op het terrein te bekijken met de natuurbeweging, die vond dat er te weinig controle was en daarom zelf bijzondere veldwachters aanstelde om controle op hun terrein te organiseren.

Het is een landschap dat redelijk versnipperd en relatief onduidelijk is. Er is nood aan veel betere afstemming tussen de taken van de lokale handhavers, politie en eventueel andere 'statuten' die GAS-boetes uitschrijven of controle uitoefenen, de natuurinspectie, die de natuurwetgeving moet controleren, waar ook de bijzondere veldwachters een deel van de taken kunnen opnemen, en het luikje milieu van de politie. Het is echt nodig om daar een beetje coördinatie in te krijgen. We zien bijvoorbeeld dat dat in de ene provincie zeer goed is uitgebouwd, omdat de provincie daar een echte taak van gemaakt heeft. In andere provincies is dat totaal niet het geval.

Voor de beheerders op het terrein, die nood hebben aan mensen die controleren, is het niet zo evident. Het lijkt me dan ook een bijzondere uitdaging als minister

die bevoegd is voor alles wat met handhaving te maken heeft, om ook daar een coördinerende rol te spelen en een paar duidelijke taakafspraken te maken. Ik wil erop aandringen om dat goed te doen en dat eens goed in kaart te brengen, want ik denk dat daar dingen dubbel gebeuren en dat er ook dingen niet gebeuren. Daar valt mijns inziens wel wat winst te boeken, als we dat helder in kaart krijgen.

Ik ben niet overtuigd van het behoud van dat statuut. Maar het zou interessant zijn om dat eens grondig verder te onderzoeken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik kan meegeven dat er al een eerste overleg is geweest, weliswaar met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), om te kijken wie wat doet. We moeten nu ook eens kijken naar de federale bevoegdheden ter zake. Zij zijn immers grotendeels bevoegd om tot een goede taakstelling te komen. Ik heb aangegeven dat we niet mogen ontkennen dat er geregeld problemen opduiken, door die dubbele rol die zo'n veldwachter heeft: enerzijds fauna-beheerder in het kader van de bestrijding van bepaalde wildsoorten en anderzijds de rol van handhaver. Ik kan u meedelen dat de natuurinspectie al bijzondere veldwachters betraapt heeft op overtredingen van de jacht- en soortenbeschermingsregelgeving.

Vandaar die twee petten. Die zouden beter worden gescheiden. Vandaar dat het eerste overleg er met de VVSG is geweest, maar ik denk dat we ook federaal eens moeten gaan kijken hoe of wat, want dat kan natuurlijk niet. Als ik daar niet duidelijk over ben geweest, wil ik daar wel duidelijk over zijn, want dat kan inderdaad leiden tot problemen op het terrein.

Ik heb wel vernomen dat er in dat eerste overleg een bereidheid was om te kijken hoe we goede afspraken maken die vervolgens ook gehandhaafd worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het onderzoek naar de aanwezigheid van glyfosaat in het lichaam van jongeren
– 1445 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Minister, over dit thema heb ik al aanverwante vragen gesteld want heel de problematiek van de pesticiden ligt mij zeer na aan het hart. Het gaat hier over een studie van het Steunpunt Milieu en Gezondheid. Ik zou die vraag ook aan minister Beke kunnen stellen, en misschien ga ik dat nog wel doen.

De resultaten van het laatste onderzoek dat werd uitgevoerd bij 428 Vlaamse jongeren tijdens het schooljaar 2017-2018, geven een aantal positieve signalen aan met betrekking tot bepaalde stoffen in het lichaam, namelijk de stoffen die inmiddels streng gereguleerd zijn. Maar tegelijkertijd worden voor het eerst ook heel wat nieuwe stoffen gemeten in het lichaam van jongeren, zoals glyfosaat. U kent ze waarschijnlijk beter dan ik. Ik ga de exacte cijfers niet citeren, maar ze staan wel in mijn schriftelijk ingediende vraag. Om het zacht uit te drukken gaan die cijfers niet de goede richting uit.

Minister, u hebt mij een maand of twee geleden geantwoord dat u in samenspraak met de verschillende administraties en zeker ook met de inspectie van plan bent

om heel de zaak eens op de lijsten en te kijken hoe er beter kan worden gehandhaafd en opgevolgd. Maar gezien deze specifieke cijfers heb ik toch nog vragen. Hebt u specifieke beleidsacties op het oog om zeker en vast de aanwezigheid van deze specifieke chemische stoffen te doen dalen? Ik weet dat dat de hele discussie is van het verkopen, dat nog mag, maar het gebruiken niet meer. Zolang die tegenstelling blijft, zullen we hiermee geconfronteerd blijven worden. Hoe zult u de evolutie van de aanwezigheid van deze nieuwe stoffen monitoren? Op welke manier organiseert u het onderzoek naar het effect van het gebruiksverbod op glyfosaat en met welke regelmaat zult u hierover rapporteren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: U weet dat de federale overheid bevoegd is voor het productbeleid. In België mogen enkel gewasbeschermingsmiddelen en biociden verkocht worden die toegelaten zijn door de federale overheid.

De gewesten zijn bevoegd om het gebruik te regelen. Het decreet inzake het duurzaam gebruik van pesticiden specificeert dat in artikel 6.

Voor de werkzame stof glyfosaat is in Vlaanderen al een verbod ingesteld: glyfosaat mag niet meer gebruikt worden door particulieren. Ook in de beschermingszones rond een drinkwaterwinning kan de minister bevoegd voor het waterbeleid – dat ben ik dus – werkzame stoffen verbieden als die een te grote impact hebben op de drinkwaterproductie. Op dit moment zijn er nog geen werkzame stoffen verboden omdat uit de metingen blijkt dat de kwaliteit van het drinkwater nergens in het gedrang komt en de bestaande maatregelen volstaan.

Voor landbouw moeten de richtlijnen van de geïntegreerde gewasbescherming worden toegepast.

Hiermee kom ik tot uw eigenlijke vraag naar de beleidsacties die we zullen uitrollen om de vastgestelde lichaamsconcentraties van glyfosaat en het afbraakproduct AMPA te laten dalen.

Ik maak hierbij een onderscheid tussen drie gebruiksgroepen: de particulieren, de landbouw en andere terreinbeheerders.

Voor particulieren is er een verbod om het product te kopen en te gebruiken.

Voor de landbouwsector, waarvoor mijn collega-minister Crevits bevoegd is, kunnen waar nodig bijkomende maatregelen worden opgelegd.

Voor de derde groep, die vooral bestaat uit openbare besturen, geldt er sinds 1 januari 2015 een verbod op het gebruik van pesticiden in de openbare ruimte. Ook glyfosaat valt onder dat verbod. Slechts in een aantal zeer specifieke gevallen kan, na het verkrijgen van een afwijking, glyfosaat nog worden toegepast. Het gaat om situaties waar bijvoorbeeld de volksgezondheid of de biodiversiteit bedreigd wordt.

Ik maak momenteel werk van een herziening van het besluit inzake het duurzaam gebruik van pesticiden. Dat besluit reguleert het gebruik bij niet-land- en -tuinbouwactiviteiten. Samen met de Vlaamse Milieumaatschappij bekijk ik verschillende opties voor hoe we vanaf 2021 verdergaan met een drastische afbouw van alle pesticiden.

Een andere beleidsactie betreft de doorwerking van de resultaten van de studies van het steunpunt 'humane biomonitoring'. De verzamelde gegevens en kennis over glyfosaat worden doorgegeven aan het federale beleidsniveau. De data worden ook meegenomen in het Europese biomonitoringinitiatief, waarin de vertaling van humane biomonitoringdata naar Europees beleid een van de speerpunten is.

Door de concentratie van glyfosaat en het afbraakproduct AMPA doorheen de tijd op te volgen in mens en milieu, kan de doeltreffendheid van maatregelen, zoals het federale verbod op de verkoop van glyfosaat aan particulieren en het Vlaamse gebruiksverbod, geëvalueerd worden. De verspreiding en concentraties van glyfosaat worden door de Vlaamse overheid uitgebreid gemeten en opgevolgd, onder andere in het oppervlaktewater, in het grondwater, in de waterbodem, in het effluent van rioolwaterzuiveringsinstallaties, in het effluent van bedrijfsafvalwater, in de bronnen voor de productie van drinkwater en in ons lichaam, via de biomonitoring.

De Vlaamse Milieumaatschappij zal ook de volgende jaren glyfosaat en AMPA blijven opvolgen op een selectie van meetplaatsen. De VMM rapporteert driejaarlijks over pesticiden in de waterketen. De drinkwatermaatschappijen blijven de voor hen relevante stoffen opvolgen van de bron tot aan de kraan, de ruwwaterbronnen, het drinkwater in het net en het drinkwater aan de kraan. Zij rapporteren die cijfers ook aan de VMM, die ze verwerkt in een jaarlijks rapport. Het Steunpunt Milieu en Gezondheid ten slotte coördineert de humane biomonitoringcampagnes. Dergelijke campagnes zijn nuttig om de interne blootstelling aan en gezondheidseffecten van chemische stoffen op te volgen, de efficiëntie van beleidsmaatregelen te evalueren en de aanwezigheid van nieuwe stoffen in het lichaam te detecteren. Op die manieren houden we een vinger aan de pols.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Bedankt. Ik ga ervan uit dat er een vrij strikte timing is, aangezien u vanaf 2021 wilt starten.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, dit verontrust ons wel. Aan de ene kant zien we dat een aantal oudere pesticiden minder aanwezig zijn. Dat is goed nieuws, dat die minder een risico vormen. Maar anderzijds zien we dat een aantal vervangende pesticiden, waarvan men misschien dacht dat ze minder schadelijk waren, ook wel voorkomen. Die vervangers worden in de markt gezet als minder schadelijk, maar in de praktijk is de gezondheidsimpact nog weinig onderzocht. De mensen van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) geven dat ook aan: dat ze van die stoffen eigenlijk nog vrij weinig weten over hun precieze impact op de gezondheid. Is er enige ambitie of zijn er plannen om ook op dat vlak, buiten het pure monitoren, initiatieven te nemen? Of kunt u er eventueel bij andere collega's op aandringen dat er op het vlak van puur gezondheidsonderzoek wordt gekeken naar de effecten van glyfosaat en afbraakproducten op de gezondheid?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik sta daarvoor open. Ik wil dat meenemen naar het Steunpunt Milieu en Gezondheid, om er daar de aandacht op te vestigen, want we weten daar inderdaad nog te weinig over. Ik neem dat dus mee.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over onderzoek naar de aanwezigheid van de chemische verbindingen pfas in grondwater, bodem en waterbodem
– 1483 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Poly- en perfluoralkylstoffen (pfas) zijn door de mens gemaakte producten die van nature niet in het milieu voorkomen. Ze worden gebruikt in allerlei producten omdat ze water, vet en vuil afstoten. Door het gebruik van deze producten, door fabrieksemissies, incidenten en zelfs bij het blussen van branden, zijn pfas in het milieu terechtgekomen. Pfas breken niet af, kunnen zich makkelijk verspreiden in het milieu en kunnen ophopen in dieren, planten en het menselijk lichaam. Deze chemicaliën worden ook wel eens de 'forever chemicaliën' genoemd.

In een motie van het Europees Parlement is ook uitdrukkelijk geopperd om zo snel mogelijk werk te maken van het kaderen en verminderen van de stoffen – pfas – met een impact op het menselijk lichaam, met als doel tegen 2030 een vermindering te bereiken. De wetenschap is natuurlijk in ontwikkeling en er komen regelmatig nieuwe onderzoeksresultaten ter beschikking. Zo beoordeelt de Europese Voedselautoriteit op dit moment de risico's van blootstelling aan een aantal pfas die in het voedsel kunnen zitten.

In de zomer van 2019 werd in Nederland op basis van het voorzorgsprincipe een strenge norm aangehouden voor substantiële hoeveelheden die zich in de grond kunnen bevinden. Dit zorgde voor heel wat opschudding bij baggeraars en grondverwerkers, die deze nieuwe opgelegde norm niet konden hanteren of respecteren. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu heeft ondertussen tijdelijke achtergrondwaarden afgeleid voor twee soorten pfas in de Nederlandse bodem: de perfluorooctaansulfonaten (pfos) en perfluorooctaanzuur (pfoa).

Voor de pfos adviseert het Rijksinstituut een tijdelijke achtergrondwaarde van 0,9 microgram per kilogram grond en voor pfoa 0,8 microgram per kilogram grond. Op basis van dit advies kan het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat besluiten een nieuwe tijdelijke norm vast te stellen voor pfas in grond en bagger die haalbaar is voor de baggeraars en grondverwerkers. De nieuwe norm werd door de kamer vastgesteld op 0,8 microgram per kilogram voor pfas.

Er werd in België in 2018 een studie door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) uitgevoerd naar de aanwezigheid van pfas in grondwater, bodem en waterbodem ter hoogte van risicoactiviteiten in Vlaanderen. Er komen enkele interessante aanbevelingen naar boven, maar vooral de noodzaak naar een verder, breder en groter onderzoek kwam naar boven.

Eind februari ging de film *Dark Waters* in België in première. Deze film vertelt het verhaal van Robert Bilott, die eind jaren 90 een juridische strijd aanspant tegen het chemiebedrijf DuPont. Aanleiding is een uit Parkersburg, West Virginia in Amerika, afkomstige landbouwer die ervan overtuigd is dat zijn vee sterft door lozingen van gif door de nabijgelegen fabriek van DuPont. De film riep reeds vragen op over de risico's van pfas en andere chemische stoffen voor de gezondheid en het milieu in Nederland en over de vergelijkbaarheid van de situaties in de Verenigde Staten en Nederland.

Minister, wat is de gehanteerde norm voor pfas in Vlaanderen? Zijn er uitgebreide studies opgestart of wanneer zal een vervolgstudie worden geïnitieerd? Is er verder zicht op de evolutie? Kunnen realistische en haalbare normeringen worden opgesteld om wantoestanden zoals in Nederland te vermijden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Dochy, in Vlaanderen werken we nu met toetsingswaarden die richtinggevend zijn. Voor pfos is dat 8 microgram per kilogram grond voor vrij gebruik als bodem en 70 microgram per kilogram grond voor bouwkundig bodemgebruik. Voor de andere pfas-verbindingen wordt een toetsing gevolgd, waarbij de som van de gemeten pfas wordt getoetst aan de norm voor pfos.

Zijn er uitgebreide studies opgestart of wanneer zal een vervolgstudie worden geïnitieerd? Wij werken momenteel aan een Vlaams pfas-actieplan met daarin acties omtrent pfas in het milieu.

Verskillende acties voorzien in een samenwerking tussen de betrokken agent-schappen –de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en de OVAM – en het Departement Omgeving. De uitgewerkte acties omvatten alle aspecten van het Vlaamse milieubeleid. Zo zijn er acties inzake monitoring van het leefmilieu en biomoni-toring, acties ten aanzien van de bodem en pfas-gerelateerde vervuiling, acties gericht op emissies in water, acties omtrent het garanderen van veilig drinkwater, acties gericht op specifieke vergunde inrichtingen, inclusief de controle ervan, en ook diverse acties om zicht te krijgen op de gezondheidseffecten en het beperken van humane blootstelling aan pfas. De OVAM begeleidt momenteel ook een meet-campagne voor het afleiden van achtergrondconcentraties van pfas in de bodem en een opdracht voor het afleiden van bodemsaneringsnormen voor pfos en pfoa in bodem en grondwater.

De wetenschappelijke kennis over pfas is volop in evolutie, ook internationaal. Bijvoorbeeld over toxicologie en over het gedrag van de stoffen in bodem en grondwater gebeurt er wereldwijd al veel onderzoek. Om betrouwbare en meer definitieve normen af te kunnen leiden, is die wetenschappelijke kennis wel nodig. Bij het afleiden van normen wordt rekening gehouden met de haalbaarheid. Op die manier worden problemen vermeden zoals die zich in Nederland hebben kunnen voordoen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Ik heb inderdaad gezien dat de OVAM sinds een vijftal dagen de ontwerprichtlijn dienaangaande wat prominenter op de website heeft geplaatst. Dat is positief. Open communicatie is in dezen natuurlijk heel belangrijk.

Minister, u spreekt over een actieplan. Hebt u zicht op de timing waarbinnen dat zou kunnen worden gerealiseerd?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: We hebben nog geen zicht op de timing. De adviseur zegt dat het over een zeer serieuze wetenschappelijke onderbouw moet gaan. We gaan nu dus nog niet zeggen tegen wanneer het zal zijn. Misschien hebben we daar binnenkort meer zicht op.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dit is natuurlijk een belangrijke problematiek. In 2018, zoals de vraagsteller terecht zegt, heeft de OVAM een studie gedaan, waarin een aantal aanbevelingen zitten, onder andere om toetsingswaarden op te stellen. U hebt geantwoord dat die er ondertussen zijn. Ik neem aan dat die ook evolutief zijn, ook naargelang wat Europa daarover te zeggen heeft.

Er wordt ook aanbevolen om meer routinematig te gaan bepalen wat de waardes zijn en om ook naar de achtergrondwaardes te kijken. Ook daar hebt u op geantwoord, maar ik vind het toch belangrijk om te weten welke waardes van dit soort stoffen in onze omgeving aanwezig zijn. Zoals gezegd, zijn die persistent, bioaccumulatief en toxisch. Die drie dingen samen maken dat dit soort verbin-dingen niet afbreken. Dat is des te erger, omdat ze natuurlijk ook toxisch zijn. En het worden er alsmaar meer.

Ik heb in die studie ook gelezen dat men vooral een aantal risicoplaatsen heeft bemonsterd. Is men geneigd om een aantal vaste meetpunten te plaatsen op

bepaalde plekken in Vlaanderen? Zoals gezegd, is het bioaccumulatief. En dus is het goed om daar een soort tendens van te weten.

Ik heb in de studie ook gemerkt dat vooral brandweeroefenplaatsen een belangrijke hotspot van vervuiling zijn. Allicht heeft men dat heel lang niet geweten. Nu weten we het wel. Zijn er specifieke maatregelen bedacht om ervoor te zorgen dat die brandweeroefenplaatsen minder toxisch worden? Vroeger waren veel brandweerkazernes dicht bij de stad of in de binnenstad gevestigd. Men heeft daar allicht veel geoefend. Ondertussen is er op die plekken allicht bebouwing en bewoning. Het zou toch bijzonder jammer zijn als we daar mensen laten wonen, kinderen laten spelen en mensen groenten laten telen, op plekken die eigenlijk zwaar vervuild, maar waarvan we het eigenlijk niet weten.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik kan wel meedelen dat er blijkbaar geen vaste meetmomenten zijn en dat de OVAM op dit moment de meetcampagne voor het afleiden van de achtergrondconcentraties in de bodem aan het begeleiden is. Wat de specifieke maatregelen betreft, kan ik nog niet antwoorden. Daar moet ik me voor informeren.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Ik ben blij dat er aandacht is voor deze problematiek en dat uit voorzorg de ontwerprichtlijn bij de OVAM reeds bestaat. Het is ook heel belangrijk dat u zaken baseert op een goede wetenschappelijke onderbouwing. Het is logisch dat er voldoende tijd wordt genomen om dit te doen. Ik neem aan dat u vanuit de administratie en uw kabinet het Europees verhaal goed opvolgt, want ook daar is er beweging omtrent deze problematiek. Dank in elk geval voor de opvolging van dit verhaal.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wim Verheyden aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het wegwerken van de verschillende tarieven voor drinkwater – 1659 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, recent kondigde u aan dat u met de drinkwatermaatschappijen rond de tafel zou gaan zitten om de verschillen tussen de tarieven voor drinkwater zo veel mogelijk weg te werken. De oorzaak van dat prijsverschil zit onder andere bij de acht verschillende drinkwatermaatschappijen die deels een ander beleid voeren. Bovendien heeft ook de gemeente waar men woont, wel degelijk een invloed op de waterfactuur.

Sinds 2005 is de factuur meer dan verdubbeld. Dat bleek twee jaar geleden uit een studie van de Universiteit Hasselt op vraag van Vlaamse Rioleringen (VLARIO). Opvallend: de drinkwaterprijs steeg maar met een kwart. De grootste stijgingen zaten bij de gemeentelijke saneringsbijdrage, omdat bij de reorganisatie van de sector in 2005 de gemeenten tijd nodig hadden om hun tarieven te bepalen, en daarnaast ook bij de zuivering. De prijs van een drinkwaterfactuur kan tot 140 euro verschillen, afhankelijk van de woonplaats en dit terwijl het om dezelfde dienstverlening gaat. Een grondige doorlichting van de drinkwaterfactuur is dus inderdaad wenselijk.

Maar er worden ook vragen gesteld. Zo klinkt het bij experts dat men de verschillende watermaatschappijen niet zomaar over één kam kan scheren. Sommige

maatschappijen maken meer kosten om voldoende drinkwater te produceren. Andere zitten om historische redenen dan weer met een oude infrastructuur, waardoor dure renovaties zich opdringen.

Minister, welke maatregelen wilt u nemen om de drinkwatertarieven op elkaar af te stemmen? Wat is het standpunt van de drinkwatermaatschappijen zelf? Zal het wegwerken van de prijsverschillen ertoe leiden dat de laagste tarieven uiteindelijk zullen stijgen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega, dank u voor de vraag. Ik denk dat het altijd nuttig is om eens een hoorzitting te organiseren met de verschillende drinkwatermaatschappijen. Dan zult u het volledige spectrum kunnen zien, want het is redelijk ingewikkeld. Dat heeft natuurlijk ook te maken met de structuur zoals die vandaag in Vlaanderen bestaat.

De integrale waterfactuur bestaat uit een drinkwatercomponent en een gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringscomponent.

Een groot deel van de tarieven die de integrale waterfactuur bepalen, zijn uniform over Vlaanderen. Zo is er maar één tarief voor de bovengemeentelijke saneringscomponent en werd in 2019 in 80 procent van de gemeenten het decretaal vastgelegde maximumtarief voor de gemeentelijke saneringscomponent toegepast. Dit bedraagt 1,4 keer het tarief van de bovengemeentelijke bijdrage. De saneringscomponenten waren in 2019 samen goed voor 56 procent van een gemiddelde integrale waterfactuur. Er zijn ook de vaste vergoedingen en de sociale correcties.

De tarieven voor de berekening van de drinkwatercomponent variëren naargelang de watermaatschappij, die van de gemeentelijke saneringscomponent naargelang de rioolbeheerder. De verscheidenheid in tarieven tussen de verschillende watermaatschappijen en rioolbeheerders is het gevolg van de verschillen in kosten die onder meer het gevolg zijn van verschillende waterbronnen, een verschillende noodzaak aan investeringen en de verschillende kenmerken van de distributiegebieden.

De drinkwatertarieven zijn niet vrij, maar worden gereguleerd. Elke watermaatschappij heeft er een. De tariefreguleringsmethode zet de watermaatschappijen aan tot transparante, onderbouwde en voorspelbare tarieven. De economische toezichthouder houdt toezicht op de tarieven voor de gemeentelijke en bovengemeentelijke sanering.

Het drinkwatertarief komt voort uit het tariefpad van elke watermaatschappij dat vorige legislatuur werd vastgelegd in een tariefplan voor de periode 2017-2022. De tariefplannen werden voor consultatie voorgelegd, gereviseerd en door de vennoten en de WaterRegulator goedgekeurd. Het tariefpad is kostendekkend. De kosten zijn verschillend voor iedere watermaatschappij, waardoor ook de tariefpaden en de tarieven verschillend zijn. De bepalende kostencomponenten zijn voornamelijk de loonkost, de kosten voor het uitvoeren en financieren van de investeringen in de drinkwaterinfrastructuur en de kosten voor de inkoop en de productie van het drinkwater. Of een drinkwaterbedrijf zelf productiecapaciteit heeft dan wel vrijwel alles moet aankopen, maakt natuurlijk een groot verschil, net zoals het gemiddeld aantal aansluitingen per kilometer leiding.

Het uniformiseren van de tarieven van de integrale waterfactuur over Vlaanderen grijpt in de financiering van de waterketen en kan dus eigenlijk niet los worden bekeken van de organisatie van de drinkwater- en afvalwateroperatoren waarvan sprake in het regeerakkoord.

Deze oefening werd recent opgestart, waarbij zowel aan de watersector als aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) gevraagd werd om op korte termijn voorstellen aan te brengen en een plan van aanpak voor te stellen.

Wat is het standpunt van de drinkwatermaatschappijen? Ik moet eerlijk zeggen dat dat afhangt van met wie je rond de tafel zit – maar ik zal mij hier misschien toch maar houden aan het voorbereide antwoord. Bij dat plan van aanpak en de concretisering ervan zullen we ook de drinkwatermaatschappijen betrekken zodat ze ook hun inbreng kunnen doen en we tot een afgestemd eindresultaat kunnen komen.

Zal het wegwerken van de prijsverschillen ertoe leiden dat de laagste tarieven zullen stijgen? Als we willen komen naar een tarief dat even hoog – of beter: even laag – is in heel Vlaanderen, is het logisch dat we het geheel eens bekijken.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, het is een hele boterham. Maar ik stel vast dat we nog verwijderd zijn van de doelstelling die u hebt. Het staat eigenlijk nog in de kinderschoenen. Ik kan mij best voorstellen dat niet elke maatschappij staat te springen om die tarieven gelijk te stellen. U zegt dat we moeten ingrijpen in die organisatie. Dat is duidelijk.

Mijn bijkomende vraag sluit daarbij aan. Zoals gezegd, telt Vlaanderen acht drinkwatermaatschappijen. Minister, uw idee rond het gelijktrekken van die tarifiering: is dat een voorbode om uiteindelijk te komen tot een fusie tussen die acht drinkwatermaatschappijen? Ik verwijst daarvoor naar het verhaal Fluvius, waarbij men Eandis en Infrax heeft laten bijeenvloeien tot één grote maatschappij. Minister, speelt u ook met dat idee?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik heb daar uiteraard mijn eigen mening over. Maar om op dit moment geen conflicten te veroorzaken, zal ik hierop een diplomatisch antwoord geven. Als je wilt komen tot één tarief voor heel Vlaanderen, heb je eigenlijk één organisatie nodig.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid en duidelijk antwoord. Ik stel vast dat dit nog in de kinderschoenen staat en dat we nog heel wat voor de boeg hebben.

Ik hoop alleen – en daar was u ook wel duidelijk in – dat het optrekken van die laagste tarieven niet te zwaar zal zijn voor de mensen die nu van dat tarief kunnen genieten. Het is inderdaad interessant om die hogere tarieven te laten zakken. Dat is voor alle consumenten goed. Maar ook met betrekking tot die watermaatschappijen die nu al een laag tarief hanteren, zie ik in de gemeenteraad heel veel dossiers van mensen die problemen hebben om hun factuur te betalen, zelfs met die laagste tarieven. We moeten daar in de toekomst oog voor hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de impact op Brussels Airport van de rechterlijke uitspraak over de uitbreiding van de luchthaven London Heathrow – 1725 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Carina Van Cauter

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, de luchtvaart draagt bij tot de klimaatopwarming. Hoewel het aandeel van de luchtvaart vandaag beperkt is in verhouding tot andere sectoren, zijn we het er allemaal over eens dat vliegen op zich sterk vervuילend is. En in tegenstelling tot bij andere vormen van transport, zien we daar niet meteen grote innovaties op komst die de impact van het vliegen sterk zouden kunnen milderen.

Daar komt dan nog bij dat het vliegverkeer nog steeds sterk toeneemt en dat de inspanningen van de mobiliteitssector teniet worden gedaan als die exponentiële groei verdergaat. In elk geval is de inschatting dat het aandeel van de luchtvaart in de klimaatproblematiek in de toekomst alleen maar groter zal worden.

Nu is er een uitspraak van drie rechters van het hof van beroep in Londen inzake de aanleg van een derde startbaan op Heathrow. Verschillende partijen, waaronder de burgemeester van Londen zelf, hadden beroep aangetekend tegen de uitbreiding van de luchthaven, omdat die grote gevolgen zou hebben voor de leefbaarheid van de stad. De rechters baseren zich in hun uitspraak op het klimaatakkoord van Parijs. Ze zeggen dat de regering bij haar beslissing geen rekening heeft gehouden met het klimaatakkoord van Parijs en haar voornemen om het Verenigd Koninkrijk tegen 2050 klimaatneutraal te maken. Dat betekent dat het land niet meer CO₂ mag uitstoten dan het kan opvangen. Extra vliegverkeer, oordelen de rechters, maakt die ambitieuze doelstelling moeilijker. De regering heeft ook niet gemotiveerd hoe de uitbreiding compatibel is met die engagementen.

Die uitspraak schept natuurlijk een belangrijk precedent, want veel luchthavens, waaronder Schiphol, maar ook Zaventem, hebben uitbreidingsplannen. In Schiphol stellen we vast dat een aantal vliegtuigmaatschappijen die niet meer aan de bak komen, de wens hebben geuit om af te zakken naar Zaventem. Nu ook de uitbreiding van Heathrow niet doorgaat, is het te verwachten dat ook daar een aantal vliegtuigmaatschappijen zich zullen wenden naar Zaventem. We dreigen dan een beetje de vuilnisbak van Europa te worden door onze regelgeving, die op dat vlak minder ver gaat.

Minister, welke impact heeft de rechterlijke uitspraak over Heathrow voor de uitbreidingsplannen van de luchthaven in Zaventem? Verwacht u dat er ook bij ons burgers en bewonersgroepen of burgemeesters naar de rechtbank zullen stappen omdat Zaventem een loopje neemt met de klimaatdoelstellingen? Verwacht u extra druk van buitenlandse vliegtuigmaatschappijen om hun expansieplannen bij ons door te voeren, omdat na Schiphol ook Heathrow begrensd wordt in capaciteit?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, over de impact van deze rechterlijke uitspraak op de uitbreidingsplannen kan ik mij vandaag niet uitspreken. Eventuele vragen tot uitbreiding zullen een formeel plannings- en vergunningstraject moeten doorlopen. In dat geval zal ook bij aanvang een begeleidende plan- en project-MER-procedure worden opgestart, waarbij alle milieueffecten in kaart zullen worden

gebracht, als basis voor een weloverwogen en gefundeerde beslissing. Ik wil daar nog niet op vooruitlopen.

De luchtvaartsector is georganiseerd als een vrije markt. Luchtvaartmaatschappijen kunnen vrij beslissen om uit te wijken naar een andere luchthaven, indien er voldoende 'slots' beschikbaar zijn voor de uitbouw van hun operaties. Nationale maatregelen om de emissies van de luchtvaartsector te beperken, kunnen dus gedeeltelijk teniet worden gedaan door een verschuiving van de activiteiten. Daarom ben ik er voorstander van om die emissies op globaal of minstens Europees niveau aan te pakken. We hebben vorige week een Europese Raad Leefmilieu gehad, waar ik ook persoonlijk het woord heb genomen en heb gepleit voor een sterk Europees beleid ten aanzien van de luchtvaartsector.

Dit is echt wel nodig om te vermijden dat andere economische sectoren in de EU zullen moeten compenseren voor de nog steeds stijgende luchtvaartemissies. Daarom heb ik vorige week op de Raad gepleit om een impactanalyse uit te voeren van de versterking van het Europese emissiehandelssysteem voor de luchtvaart, in de vorm van een verlaging van de gratis toewijzing. Er waren nog collega's die wel mee op de kar gesprongen zijn.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, dank u wel. Het is belangrijk dat we er aandacht voor hebben. We spreken in het milieubeleid vaak over het level playing field, we willen ook 'no gold-plating', we willen niet verder gaan dan anderen om iedereen gelijke kansen te geven. Maar hier heb je het omgekeerde. Als wij niet opletten en anderen verstrengen de normen, dan gaan wij de gevolgen dragen. Ik volg wel dat u inspanningen doet om dat op Europees niveau te regelen. Dat is belangrijk. Maar anderzijds moeten we ervoor zorgen dat we niet achterhaald worden door de realiteit waardoor we een stukje importeren wat we niet willen omdat anderen verder gaan in hun beleid.

Ik heb nog een bijkomende vraag: hoe zit het met die meetcampagne op de luchthaven? U weet wel: het sluiten van de landingsbaan gedurende een periode deze zomer, wat de mogelijkheid zou bieden om een meetcampagne te doen, specifiek in die periode zodat we kunnen zien wat de impact is van de luchthaven en de ring op de luchtkwaliteit. Nu lopen de effecten vaak door elkaar.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Ik wil mijn appreciatie uitdrukken voor de ambitie van de minister voor de campagnes rond de luchtvaart en de verstrenging van de emissiehandel daarrond. Ik ben daar een grote voorstander van. Ik denk dat dat een zeer goed idee zou zijn mocht dat lukken.

Ik ben meer teleurgesteld in uw heel ontwijkend antwoord over Zaventem. Dat is inderdaad een commerciële operatie, een waarvan we weten en keer op keer te horen krijgen, ook in de streek, dat zij graag willen uitbreiden om hun marktpositie te behouden, daarbij vaak compleet voorbijgaand aan de hinder, overlast en de weerstand die hoe langer hoe meer ontstaat in de omliggende gemeenten en zelfs vrij breed daarrond.

Minister, ik zou u toch willen oproepen dat u iets meer duidelijkheid geeft, al was het maar aan de investeerders maar evengoed aan de gemeentebesturen errond, over wat de houding van de Vlaamse Regering is. Wat is de groeimarge? Die mag er zijn: wij zijn voor het behoud van de economisch belangrijke poot van de luchthaven van Zaventem. Maar wat is de groeimarge en wat zijn de grenzen daaraan? Ik heb soms de indruk, zeker in hoofde van het bestuur van de luchthaven, dat de

groeidromen een heel stuk groter zijn de fysieke realiteit van de grenzen die er ongetwijfeld zullen zijn.

Het is goed dat u daar wat meer duidelijkheid over geeft, ook aan investeerders, dan dit vandaag een beetje glibberig te proberen ontwijken. Ik weet hoe dat werkt – ik versta dat –, maar dat is voor niemand goed. Ik zou dus graag toch iets meer duidelijkheid hebben daarover.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, ik wil u danken voor uw standpunt om op Europees niveau te pleiten voor een globaal kader voor de emissies. Misschien is het ook nuttig om te onderzoeken of dat ook kan op het vlak van de geluidsquota. Dat is een ander probleem waar Zaventem mee kampt. Geluid is regionale materie. We zitten in de buurt van twee regio's waarvan één regio zelfs al verschillende geluidsquota heeft voor dat grondgebied. Dat is een heel complex dossier. Misschien kan dat eerder op Europees niveau bekeken worden.

Carina Van Cauter (Open Vld): Collega Tobback, ik ben het eigenlijk helemaal niet eens met uw interpretatie van het antwoord van de minister. Ik heb iets anders gehoord. Ik heb gehoord dat indien er een aanvraag komt, ze zal worden beoordeeld op basis van de merites van het dossier. Dat betekent: is dat in overeenstemming met de regelgeving en wat zijn de milieueffecten? Ik denk dat dat het enige is wat iemand die ooit een beslissing moet nemen, kan stellen, en het is niet aan een vergunningverlenende of beoordelende overheid om vooraf een bepaald standpunt in te nemen. Ik heb het zo geïnterpreteerd. Dat is ook het antwoord dat ik van de minister zou verwachten. Ik wil de minister ook danken voor haar antwoord.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: We zullen die metingen ook in de zomer uitvoeren. Dan zullen we wellicht heel duidelijk de verschillen zien. Dat lijkt mij tegemoet te komen aan de vraag die u eerder hebt gesteld, collega.

Wat de uitbreidingsplannen betreft, zal ik niet vooruitlopen. Zodra er een eventuele vraag is, zullen we de trajecten die er zijn, doorlopen. Ik zal nu niet zeggen: dit of dat. Het lijkt mij een gezonde houding om dat ook zo te doen in andere dossiers.

Er is mij iets opgevallen tijdens de Europese Raad van vorige week. Naast dit thema was er daar heel wat te doen rond water. Maar vele Europese landen willen die impactanalyse ook uitvoeren en bekijken hoe we dat op Europees niveau kunnen uitvoeren ten aanzien van die luchtvaartsector. Want als men in Nederland te streng is, komt men hierheen en omgekeerd. Ik heb dat bij een heel groot deel opgemerkt en de Commissie heeft dat ook voor waar aangenomen. Dat wordt dus vervolgd. Ik zal dat blijven doen op zulke gelegenheden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Carina Van Cauter aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het project 'Saving Space' van de provincie West-Vlaanderen – 1559 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Mevrouw Van Cauter heeft het woord.

Carina Van Cauter (Open Vld): Minister, we hebben het al een aantal keren gehad over de schaarse ruimte in Vlaanderen. Er komen verschillende ruimtevragen

op ons af, ook wegens de economische behoefte. Om hierop te anticiperen, heeft men in de provincie West-Vlaanderen halfweg 2018 het project – of beter: traject – ‘Saving Space’ opgestart. Het is een traject waarin de uitdaging lag om zorgvuldig en zuinig ruimtegebruik op bedrijventerreinen in West-Vlaanderen te verkennen en zo een maximaal rendement na te streven.

Dat project, dat eigenlijk een traject is, is afgelopen en geëvalueerd op 4 februari jongstleden.

‘Saving Space’ is een overleg en denkproces over hoe we in de toekomst nog zuiniger en duurzamer kunnen omgaan met onze bedrijventerreinen en over hoe bedrijven de ruimte voor hun productie nog zuiniger kunnen aanwenden. Dat stemt perfect overeen met de visie die de Vlaamse Regering heeft goedgekeurd in haar strategische visie in het kader van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. We weten allemaal dat we ‘verdichten’ en ‘verweven’ gemakkelijk in de mond nemen, maar dat het in de praktijk niet altijd zo gemakkelijk wordt gerealiseerd.

Een voor de hand liggend instrument hierbij is uiteraard een vergunningskader dat daarop is afgestemd. Planologische initiatieven en vergunningsaanvragen zijn hét geschikte moment voor overheden om die zuinige ruimtereflex te maken. Maar de ideale manier van werken blijkt inderdaad niet het vergunningsmoment, maar een vergunningstraject te zijn. Samen met de overheid naar een oplossing zoeken, meedenken met de initiatiefnemer in plaats van de fout te zoeken: dat lijkt in de praktijk inderdaad te werken.

Minister, bent u bekend met dit project? Hoe evalueert u het project? Zijn er vergelijkbare initiatieven in andere provincies? Wat is de meerwaarde? Op welke manier kan dit project een bijdrage leveren aan de uitwerking in de praktijk? Onderzoekt u het idee om verder te werken met het vergunningstraject? Is dat een waardevolle piste die kan worden bekeken? Vaak worden iets oudere ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP’s) of bijzondere plannen van aanleg (BPA’s) pas op het laatste moment aangepast, wanneer een bepaalde ruimtevraag wordt gesteld. Kan daar niet op worden geanticipeerd en op een flexibelere manier mee worden omgegaan?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het project ‘Saving Space’ is het West-Vlaamse project binnen de oproep Proeftuinen BRV, die eind 2017 werd gelanceerd en waar via vijf provinciale proeftuinen de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) operationeel getoetst wordt. Elke provincie had haar eigen thema voorgesteld. Zo had Antwerpen ingezet op kernversterking. Limburg had het projectgebied Fruitspoor naar voren gebracht. In Oost-Vlaanderen was het ‘werk maken van ruimtelijke transitie in de Dendervallei’. In Vlaams-Brabant was het ‘hefbomen voor kernversterking en verdichting’. En voor West-Vlaanderen was het ‘het verhogen van het ruimtelijk rendement op bedrijventerreinen’.

Er zijn dus inderdaad ook in andere provincies ruimtelijke oefeningen lopende die de strategische visie van het BRV aan de hand van proeftuinen en leertrajecten operationaliseren. Het gaat dus over verdichting, hoger ruimtelijk rendement en kernversterking, maar ook over de link tussen ruimtelijk beleid en mobiliteit, in het bijzonder de koppeling met openbaarvervoersknopen.

West-Vlaanderen heeft zijn proeftuin ingebed in zijn driesporenbeleid voor ruimtelijk-economische ontwikkeling, met als doel op een duurzame manier ruimte voor bedrijvigheid te creëren: herbestemmen van nieuwe terreinen, activatie van reeds bestemde en verlaten terreinen en zuinig ruimtegebruik op bestaande terreinen.

Heel wat tips en aanbevelingen kunnen binnen het bestaande regelgevende kader uitgevoerd worden. In die zin is het West-Vlaamse traject zeer waardevol en positief.

Daarnaast werden ook een aantal knelpunten gedetecteerd, die een degelijk zuinig ruimtegebruik in de praktijk bemoeilijken, waarbij men onder andere verwijst naar bepaalde oude voorschriften of gewoonteregels die verdichting, hoger rendement en functievermenging bemoeilijken. Ik kom daar straks nog op terug.

Ik verwees al naar de andere proeftuinen BRV in de andere provincies, maar ik verwijs ook graag naar een ander project, in Oost-Vlaanderen, waar de provincie, de stad Oudenaarde en de intercommunale SOLVA een traject hebben lopen naar het verhogen van het ruimtelijk rendement op bestaande bedrijventerreinen binnen het kleinstedelijk gebied Oudenaarde. Dat is dus een vrij gelijkaardig traject. Het toont aan dat men op alle niveaus ernstig nadenkt over hoe we ons ruimtegebruik kunnen stoppen. In die studie heeft men het vooral over het terug op de markt brengen van niet-gebruikte gronden, het toestaan van hogere bebouwing, het toestaan van kleinere eenheden en een multifunctionelere invulling – sterk gelijkaardig dus. Ik denk dat we van al die trajecten kunnen leren.

Het project 'Saving Space' van de provincie West-Vlaanderen startte met gesprekken met sleutelactoren die werken rond bedrijventerreinen in de provincie. Zij bepaalden, samen met de provincie en een opdrachthouder, de thema's waar rond in drie workshops gewerkt werd met een kleine werkgroep van relevante actoren en teruggekoppeld werd vanuit ontwerpend onderzoek op twee bedrijvensites in Kortrijk en Menen. Zij kwamen tot een verslag met zes ambities en versnellers om te verdichten: ruimteoptimalisatie binnen het gebouw en op het bedrijventerrein, verticale bedrijventerrein, tijdelijke en flexibele benutting van restruimte, ruimtes en functies delen tussen bedrijven, ruimtes en functies delen met de buurt, en menging van functies. Het verslag komt tot aanbevelingen: het benutten van mogelijkheden die elkaar versterken, alle partners laten samenwerken en elkaar ondersteunen, bepaling van een kantelmoment wanneer verdichting kan. Daarnaast zijn er diverse acties om partners te sensibiliseren.

Het departement volgde de verschillende workshops en stuurgroepvergaderingen op. Op dit ogenblik worden de resultaten van de verschillende proeftuinen onderzocht naar mogelijke beleidsontwikkeling en in functie van leerpunten en beeldstelling voor geïnteresseerde lokale besturen, intercommunales enzovoort.

De studie stelt dat op er dit moment enkel tijd en ruimte is voor een vergunningsmoment, namelijk een eenmalig moment waar een bedrijf een vergunning aanvraagt. Ik vermoed dat men hier verwijst naar het feit dat men soms een vergunning verleent omdat het project nu eenmaal past binnen de voorschriften en moeilijk geweigerd kan worden, terwijl het net op dat moment is dat de overheid in dialoog zou moeten treden met het bedrijf om te kijken of er geen meer duurzame oplossing bestaat die minder ruimte inneemt. Men spreekt dan van een vergunningstraject, waarmee men dus eerder lijkt te verwijzen naar een proces en een dialoog om te kijken op welke manier de wensen van het bedrijf kunnen worden gerealiseerd met winst voor de omgeving.

We weten inderdaad allemaal dat bepaalde RUP's of BPA's bepaalde voorschriften bevatten die zuinig of optimaal ruimtegebruik in de weg staan. In de studie wordt verwezen naar maximale bouwhoogtes bijvoorbeeld. Nu kan het natuurlijk wel zijn dat die maximale bouwhoogtes er om een reden ingeschreven zijn, bijvoorbeeld het beperken van hinder voor de buurt.

Maar ik denk bijvoorbeeld ook aan andere voorschriften, zoals het voorschrift dat elk bedrijf op zijn eigen perceel een waterbuffer moet voorzien, alsook voldoende parkings en voldoende groen. In het kader van zuinig ruimtegebruik en gedeeld ruimtegebruik lijkt het mij perfect mogelijk dat gekeken wordt of men hier niet kan gaan naar een gezamenlijke oplossing voor het parkeervraagstuk, de waterbuffering en de groenaanleg.

Uiteraard kunnen lokale besturen het best hun oude BPA's screenen om te kijken hoe deze in het licht van de nieuwe ruimtelijke visie van het BRV verbeterd kunnen worden. Ik dacht dat de stad Aalst dit recent trouwens heeft gedaan, al haar BPA's heeft gescreend, en nu waar nodig een RUP zal maken om die oude BPA's te vervangen.

Wat RUP's betreft, geeft mijn administratie al sinds 2000 aan gemeenten en ontwerpers de boodschap mee om voorschriften niet te gedetailleerd en zo flexibel mogelijk op te maken. Hoe gedetailleerder voorschriften zijn, hoe minder lang hun houdbaarheid lijkt te zijn. Alles verandert ook heel snel. We moeten echt komaf maken met RUP's die zo gedetailleerd zijn dat hun voorschriften al een jaar na de opmaak van het plan problemen opleveren.

De voorzitter: Mevrouw Van Cauter heeft het woord.

Carina Van Cauter (Open Vld): Minister, dank u voor het uitgebreid antwoord en voor het feit dat uw administratie en ook uzelf die proefprojecten hebben opgevolgd en daar lessen uit willen trekken, of er 'good practices' uit willen halen en er eventueel regelgeving aan aanpassen. Dat die verschillende projecten in de praktijk ter beschikking worden gesteld van andere operatoren, gemeentebesturen en dergelijke meer, de actoren op het terrein, is een zeer goede zaak. Het lijkt allemaal zo gemakkelijk en eenvoudig met woorden en op plannen uitgetekend, maar realiseren in de praktijk blijft een moeilijk moment.

Wat ik bedoelde met traject en vergunningsmoment, is precies het openstaan voor en organiseren van mogelijk overleg op een zeer vroeg moment, zodat de overheid en de initiatiefnemers samen tijdig aan tafel kunnen gaan zitten en de mogelijkheid hebben zich niet te verbinden, want het is uiteindelijk een college of een bestuur dat beslist. Maar het moet toch mogelijk zijn om te weten waar men naartoe wil en concrete afspraken en hints over en weer te geven en te krijgen, zodat men tot een traject komt dat uiteindelijk leidt tot een vergunning en waarbij er effectief een doelstelling kan worden gerealiseerd.

Minister, tot slot heb ik nog een kleine vraag. Oude voorschriften blijken nog altijd een probleem te zijn. Maar men mag toch afwijken van oudere voorschriften? Dat is toch regelgeving die werd aangepast? Ik begrijp niet hoe het komt dat die oude voorschriften van BPA's en RUP's nog altijd een hinderpaal zijn voor het realiseren van concrete vergunningen in overeenstemming met een visie. Misschien hebt u daarop een antwoord? Ik hoor u zeggen dat men ze maar tijdig moet screenen en opnieuw op een algemene manier aanpassen. Maar als men ervan kan afwijken, waarom is dat dan nog altijd zo'n probleem? Want uit die verschillende proefprojecten blijkt ook dat die oude voorschriften in de praktijk nog altijd zo'n probleem zijn. Daarover kunnen we misschien nog eens nadenken en er op een later moment op terugkomen.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Collega Van Cauter stelt een interessante vraag. Er zijn vele ruimtebehoeften. We hebben het hier vaak over wonen en over de behoeften in de open ruimte, maar er is inderdaad ook een ruimtebehoefte voor economie. Het is dus zeker een interessant proefproject geweest. Het probleem dat de bedrijventerreinen vroeger ruimteverslindend werden ingericht, was geen West-Vlaams probleem, maar de tendens die vroeger overal in Vlaanderen gold. De laatste jaren zien we echter een trendbreuk in die tendens. Het is niet alleen een win voor die bedrijven, maar ook voor de gemeentebesturen. De ruimte is schaars. Hoe optimaler je ze kunt benutten, hoe beter, voor alle actoren, zowel de overheid als die ondernemers.

Wat betreft uw vraag in verband met het vergunningstraject en vergunningsmoment, wil ik graag wat voorzichtigheid bepleiten bij de minister. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat we extra instrumenten inroepen in dat vergunningsproces. Een

vergunning is een eindmoment van een beslissing, en daaraan kan een heel proces voorafgaan. De minister heeft het ook gezegd: het is niet verboden om nu al voortrajecten en vooroverleg te doen. Ik denk dat heel veel gemeenten dat in de praktijk al doen. Want dat is ook een win-winsituatie voor de gemeenten: als ze het dossier ontvangen, weten ze dat het besproken is enzovoort. Ook voor de ambtenaren die het dossier moeten adviseren, lijkt het mij alleen maar positief dat, vooraleer het dossier wordt ingediend, daarover in overleg wordt gegaan en op die momenten wordt getracht om zo duurzaam en efficiënt mogelijk om te gaan met die ruimte.

Bruno Tobback (sp-a): Ik sluit zelf graag kort aan. Het verhaal rond die trajecten is interessant. Het kan een manier zijn om constructief samen te werken. Dat klopt, maar natuurlijk alleen maar op voorwaarde dat het ook een transparant verhaal is. Want een traject tussen 'een' bestuur aan de ene kant en 'een' vergunningvrager aan de andere kant, betreft alleen maar die twee partijen, terwijl in vele gevallen, zeker als het over bedrijventerreinen gaat, de impact breder is dan alleen maar de indiener en de vergunningverlener. En een traject dat gedurende maanden of jaren wordt doorlopen, waarbij allerlei akkoorden worden afgesloten – waar-schijnlijk en in de meeste gevallen te goeder trouw –, waar voor de rest niemand iets van weet, is natuurlijk ook vragen om problemen, indien men zich te eenzijdig gezamenlijk verbindt tot het vinden van 'een' oplossing voor 'een' probleem en men op den duur blind wordt voor al wat daarrond ligt en vaststelt dat er ook andere problemen waren waarmee men geen rekening heeft gehouden.

Dat sluit wat aan bij mijn opmerking van daarnet. Het is ook voor andere belanghebbenden wel nuttig om te weten wat de globale visie van een overheid op een bepaalde regio, op een bepaald terrein, op een bepaalde omgeving is – niet alleen voor diegene die een vergunning wil aanvragen, maar ook voor diegene wiens rechten worden beschermd door de regels die de mogelijke vergunningen beperken.

Mevrouw Van Cauter, in die zin moet het mij toch even van het hart dat uw vraag naar dat traject, die ik wil ondersteunen onder die voorwaarden, een beetje haaks staat op uw opmerking van daarnet over mijn vraag dat ook inzake de luchthaven een vergunningverlenende overheid wel even duidelijk zou maken wat voor haar het kader is waarbinnen een bepaalde omgeving, een bepaalde activiteit zich al dan niet kan ontwikkelen. Want dat is wel een voorwaarde om zo'n traject serieus en ook democratisch te doorlopen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik heb verschillende tussenkomsten gehoord. Er was onder meer de vraag naar transparantie. Uiteraard, collega, ik denk dat iedereen baat heeft bij transparantie.

Collega Van Cauter, uw laatste vraag zal ik eens bekijken. Ik ga daar nu nog geen uitspraak over doen. Ik neem het alvast wel mee.

De voorzitter: Mevrouw Van Cauter heeft het woord.

Carina Van Cauter (Open Vld): Collega Tobback, mijn vraag is om – als er vooroverleg mogelijk is – dat structureel te organiseren, en niet voor bepaalde wel en voor bepaalde niet. Dat moet structureel zijn en dat moet ook een transparant gegeven zijn. Dat is precies de insteek van mijn vraag. Ik weet dat dat bij sommige steden en gemeenten of vergunningverlenende overheden gebeurt. Niet bij alle provincies en niet bij ieder vergunningsmoment van de keten gebeurt dat, maar dat zou toch wel nuttig zijn, om op die manier iets te kunnen doen rond dat zuinige ruimtegebruik.

Als je buur niet betrokken kan zijn rond bijvoorbeeld het delen van een dak van een in te richten gebouw als parkeergelegenheid, dan kun je niet tot dat zuinige ruimtegebruik en/of de verwevenheid van functies komen. Daar moet eens over

worden nagedacht, hoe je dat structureel en op een transparante wijze organiseert, wat dan uiteindelijk ook zou moeten kunnen leiden tot het finaliseren op een positieve manier, of het uitstappen uit en het niet verderzetten van bepaalde initiatieven, omdat men weet dat het toch geen zin heeft.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.